Nr 84.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1934 fattade beslut; given Stockholms slott den 8 februari 1935.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed anhålla om riksdagens yttrande angående de i nämnda protokoll omförmälda, av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1934 vid dess adertonde sammanträde fattade besluten.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 8 februari 1935.

Närvarande:

Statsministern Hansson, ministern för utrikes ärendena Sandler, statsråden Schlyter, Wigforss, Möller, Levinson, Vennerström, Leo, Engberg, Ekman, Sköld.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, vissa av den internationella arbetskonferensen vid dess sammanträde år 1934 fattade beslut samt anför:

Inledning.

Fredsfördraget i Versailles av den 28 juni 1919 mellan de allierade och associerade makterna, å ena, samt tyska riket, å andra sidan, vars del I omfattar förbundsakten för nationernas förbund, innehåller i del XIII ett socialpolitiskt reformprogram samt tillika bestämmelser om den institution, internationella arbetsorganisationen, som har till uppgift att förverkliga detta program.

Av berörda bestämmelser framgår bland annat, att organisationens beslutande församling, den internationella arbetskonferensen, har att beträffande förslag, som äro uppförda på dess dagordning, välja mellan två former för godtagande. Antingen skall beslutet resultera i ett förslag till internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller ock skall det utmynna i en rekommendation, avsedd att tagas under övervägande vid lagstiftning eller annorledes, men utan den bindande karaktär som tillkommer en ratificerad konvention.

I fråga om verkställighet av konferensens beslut stadgas, att varje medlem av organisationen skall vara förbunden att inom ett år från avslutandet av ett konferenssammanträde underställa därå antagna rekommendationer och konventionsförslag den eller de myndigheter, till vilkas kompetensområden respektive frågor höra, för deras omgestaltande till lag eller vidtagande av andra åtgärder. Om det till följd av exceptionella omständigheter är omöjligt att fullgöra nyss berörda förpliktelse inom ett år, skall den fullgöras snarast möjligt och under intet förhållande senare än 18 månader från sammanträdets avslutande. Därest en rekommendation ej leder till någon lagstiftningsåtgärd eller annat åtgörande för dess genomförande eller om ett konventionsförslag icke vinner vederbörande myndighets eller myndigheters bifall, skall respektive medlem av organisationen icke vara underkastad någon vidare förpliktelse med hänsyn därtill.

Närmare upplysningar om internationella arbetsorganisationen och dess verksamhet hava lämnats i propositionen nr 361 till 1921 års riksdag. Därutinnan kan även hänvisas till ett genom delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet på Kungl. Maj:ts uppdrag år 1928 utgivet arbete »Internationella arbetsorganisationen. I. Allmän del».

Den internationella arbetsorganisationens adertonde sammanträde hölls i Genève under tiden 4—23 juni 1934. Antalet representerade stater utgjorde 49, av vilka 28 sänt fullständiga delegationer, d. v. s. två regeringsombud samt ett ombud från vardera av arbetsgivar- och arbetarsidorna. Sverige deltog i sammanträdet med en fullständig delegation.[1])

---

[1]) Genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 maj 1934 hade att deltaga i konferensen från svensk sida utsetts:

såsom *regeringsombud* f. d. byråchefen J. A. E. Molin och f. d. yrkesinspektrisen K. Hesselgren med byråchefen C. H. J. von Schulzenheim såsom expert;

såsom *arbetsgivarombud* verkställande direktören i järnbruksförbundet K. K. Wistrand med verkställande direktören i svenska arbetsgivareföreningens allmänna grupp K. F. Söderbeck och direktörsassistenten i nämnda förening E. H. Brodén såsom experter samt

såsom *arbetarombud* ordföranden i landsorganisationen i Sverige K. E. Johanson med ordföranden i svenska metallindustriarbetarförbundet G. Andersson, ordföranden i svenska grov- och fabriksarbetarförbundet C. J. Söder och redaktören S. Backlund såsom experter.

Konferensen antog *dels* förslag till fyra konventioner, nämligen angående kvinnors nattarbete (reviderad), angående ersättning för yrkessjukdomar (reviderad), angående arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk och om tillförsäkrande åt ofrivilligt arbetslösa av ersättning eller understöd, *dels och* en rekommendation angående arbetslöshetsförsäkring och olika former av hjälp åt arbetslösa.

Genom delegationens för det internationella socialpolitiska samarbetet försorg utarbetade översättningar av originaltexterna till konferensens beslut torde få såsom bilaga fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. I fråga om beslutens innehåll får jag, i den mån redogörelse därför ej lämnas i det följande, hänvisa till nämnda bilaga.

Förslaget till konvention angående kvinnors nattarbete.

Förslagets bestämmelser.

Vid tillämpningen av konventionen skola såsom industriella företag anses gruvor, stenbrott och andra anläggningar för utvinnande av mineral, företag inom vilka varor tillverkas, förändras, rengöras, repareras, utsmyckas, färdigställas eller beredas till försäljning eller inom vilka råämnen omgestaltas, däri inbegripet skeppsbyggeri och företag för förstöring av föremål samt för framställning, transformering och överföring av drivkraft i allmänhet och av elektricitet, ävensom alla slag av byggnadsarbeten.

Med beteckningen »natt» skall förstås en tidrymd av minst elva på varandra följande timmar, vari skall ingå tiden mellan kl. 10 e. m. och kl. 5 f. m. I fall av exceptionella förhållanden, som beröra arbetarna i en viss industri eller trakt, skall emellertid vederbörande myndighet äga att, efter hörande av de arbetsgivar- och arbetarorganisationer saken kan angå, besluta att i fråga om kvinnor, som sysselsättas i åsyftade industri eller trakt, tiden mellan kl. 11 e. m. och kl. 6 f. m. skall kunna träda i stället för tiden mellan kl. 10 e. m. och kl. 5 f. m.

Inga kvinnor få under natten sysselsättas inom andra industriella företag än sådana där endast medlemmar av samma familj sysselsättas. Vad sålunda stadgats skall dock icke äga tillämpning i händelse av »force majeure», då inom ett företag inträffar avbrott i driften, vilket varit omöjligt att förutse och icke är av periodisk karaktär, eller i händelse arbetet avser ämnen som äro utsatta för snabb försämring och nattarbete är nödvändigt för att rädda dessa ämnen från att förstöras.

I industriella företag, som äro underkastade inverkan av årstiderna, samt i varje fall där särskilda omständigheter undantagsvis kräva det, må den såsom natt angivna tidrymden inskränkas till tio timmar under sextio dagar om året.

Konventionen äger icke tillämpning å kvinnor, som intaga med ansvar förenade ledande befattningar och i vanliga fall ej utföra manuellt arbete.

Konventionsförslaget, som innebär en partiell revision av en å internationella arbetskonferensen år 1919 antagen konvention i ämnet, skiljer sig från

denna allenast därutinnan, att i vissa fall tiden mellan kl. 11 e. m. och kl. 6 f. m. skall kunna träda i stället för tiden mellan kl. 10 e. m. och kl. 5 f. m. samt att från konventionens tillämpning undantagits kvinnor i vissa ledande befattningar.

Gällande bestämmelser.

I svensk rätt återfinnas bestämmelser i ämnet i 19—21 §§ lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd, med den lydelse dessa lagrum erhållit enligt lag den 12 juni 1931 (nr 288). Enligt dessa bestämmelser skall kvinna, som användes till industriellt arbete, vilket bedrives i sådan omfattning att å arbetsstället i regel användas minst tio arbetare, för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn. I denna ledighet skall ingå tiden mellan kl. 10 e. m. och kl. 5 f. m. Från detta huvudstadgande medgivas vissa undantag, dock i intet fall av längre gående innebörd än de enligt förevarande konventionsförslag tillåtna. Till skillnad från konventionsförslaget innehåller lagen icke någon undantagsbestämmelse för kvinnor i ledande befattningar, varjämte enligt lagen icke i något fall tiden mellan kl. 11 e. m. och kl. 6 f. m. må träda i stället för tiden mellan kl. 10 e. m. och kl. 5 f. m.

Den svenska lagstiftningen i ämnet överensstämmer med konventionen i Bern 1906 om förbud mot nattarbete för kvinnor, sysselsatta i industrien, vilken konvention för Sveriges del tillträtts enligt Kungl. Maj:ts beslut den 14 januari 1910.

Förberedande behandling.

Sedan tio år förflutit från ikraftträdandet av den år 1919 antagna konventionen yrkade svenska regeringens representant i internationella arbetsbyråns styrelse att genom en revision av konventionen tidrymden för den s. k. ovillkorliga nattledigheten måtte i någon mån förskjutas. Syftet med detta yrkande var att möjliggöra Sveriges anslutning till konventionen, vilken i sin ursprungliga lydelse ansetts medföra vissa olägenheter för de kvinnliga arbetarna. Det svenska yrkandet ernådde emellertid icke majoritet inom styrelsen och blev alltså icke förelagt arbetskonferensen. Den engelska, respektive den belgiska regeringen väckte sedermera förslag om de båda ändringar, angående vilka beslut nu fattats på 1934 års konferens. Dessförinnan hade arbetsbyrån sommaren 1933 förelagt regeringarna berörda förslag för yttrande. Innan den svenska regeringen avgav dylikt yttrande, inhämtade regeringen utlåtande i frågan från delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet. Delegationen, som till vinnande av upplysning om huru de kvinnliga arbetarna dåmera ställde sig till frågan om en revision av konventionen låtit hålla vissa överläggningar med dylika arbetare, uppgav sig genom överläggningarna hava inhämtat att arbeterskorna stode delade i frågan. Somliga motsatte sig bestämt varje ändring som skulle medföra större frihet att använda kvinnor till arbete nattetid, enär en sådan ändring skulle främja arbete på två skift, en driftanordning som de såvitt möjligt ville undgå. Andra däremot gjorde gällande att skiftarbete

i många fall vore oundvikligt och att det då vore önskvärt att nattarbetsförbudet icke lade hinder i vägen för en arbetstidsanordning med tillfyllestgörande raster. För egen del fann delegationen de båda ändringsförslagen icke böra föranleda erinran från svensk sida samt ansåg anledning icke föreligga att framställa ytterligare ändringsförslag.

I sitt yttrande sade sig den svenska regeringen icke finna anledning motsätta sig de båda ändringsförslagen.

Yttrande m. m.

Över det år 1934 antagna konventionsförslaget har utlåtande avgivits av *delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet,* som därvid i huvudsak anfört följande.

Till förmån för vårt lands anslutning till den reviderade konventionen kunde i första rummet anföras, att man därigenom skulle vinna en på sina håll sannolikt ganska värderad, ökad frihet beträffande tiden för kvinnliga arbetares sysselsättande. Vidare skulle nattarbetsförbudet ej längre hindra användandet av kvinnliga arbetstagare i högre befattningar, en förändring varåt dock antagligen ej kunde tillmätas någon större praktisk betydelse. Slutligen kunde erinras om förpliktelsen att såvitt möjligt positivt deltaga i det internationella socialpolitiska samarbetetet samt önskvärdheten från arbetarskyddssynpunkt att motverka anlitandet av nattarbete.

Det väsentliga skälet mot den reviderade konventionens ratificering åter torde, liksom tidigare i fråga om den oreviderade konventionen, vara att konventionens tillämpning på åtskilliga håll skulle försvåra eller förhindra kvinnors användande till arbete. Några hållbara skäl för att i fråga om användande till nattarbete försätta äldre ogifta kvinnor i annan ställning än männen torde knappast förefinnas. Nattarbetsförbudets utsträckning till vissa verksamhetsområden, som icke vore att hänföra till den egentliga industrien, skulle väl praktiskt sett sakna större betydelse, men inbegripandet under förbudet av den mindre industrien komme otvivelaktigt att på rätt många områden medföra verkningar, som för de kvinnliga arbetarna skulle bliva kännbara och te sig orättvisa.

Enär verkningarna av ett vidgat nattarbetsförbud icke med tillhjälp av då tillgängliga upplysningar kunde med säkerhet bedömas, ansåge sig delegationen för det dåvarande icke kunna förorda annan åtgärd än en allsidig utredning om dessa verkningars sannolika förekomst, omfattning och innebörd.

Den 16 november 1934 anbefallde Kungl. Maj:t socialstyrelsen att inkomma med utredning angående verkningarna av ett utvidgat förbud mot kvinnors nattarbete i överensstämmelse med föreskrifterna i den reviderade konventionen ävensom med förslag till de nya eller ändrade författningsbestämmelser, som skulle bliva erforderliga, därest Sverige anslöte sig till berörda konvention. Den 24 januari 1935 har styrelsen inkommit med utredning och förslag i ämnet. Förslaget innefattar viss ändring i 19 § lagen om arbetarskydd. Utredningen synes böra i visst hänseende kompletteras, varefter handlingarna torde utremitteras i vanlig ordning.

I skrivelse den 31 januari 1935 hava Sverges socialdemokratiska kvinnoförbund, Stockholms fackliga centralorganisations kvinnosektion och Stockholms socialdemokratiska kvinnodistrikt hemställt, att konventionen icke måtte för Sveriges del ratificeras utan att nu gällande förbud mot nattarbete måtte bibehållas i oförändrat skick.

Departementschefen.

Med hänsyn till det förberedande skick, vari ärendet ännu befinner sig, torde med prövningen av frågan om konventionens ratificering tillsvidare få anstå.

Förslaget till konvention angående ersättning för yrkessjukdomar.

Förslagets bestämmelser.

Detta förslag innefattar en revision av den å internationella arbetskonferensens sammanträde år 1925 antagna, av Sverige sedermera ratificerade konventionen i ämnet. Angående innehållet i denna tidigare konvention hänvisar jag till propositionen nr 118 till 1926 års riksdag. Det nu föreliggande konventionsförslaget innebär, att såsom yrkessjukdomar skola anses vissa i en i konventionen intagen förteckning angivna sjukdomar eller förgiftningar, då dessa drabba arbetare, sysselsatta i yrken, industrier eller förfaranden, som finnas upptagna på däremot svarande platser i förteckningen, och då de härröra från arbete i ett företag, som är underkastat den nationella lagstiftningen angående ersättning för olycksfall i arbete. Förteckningen upptager såsom yrkessjukdomar — förutom bly- och kvicksilverförgiftningar samt mjältbrandssmitta, som upptagits redan i den tidigare konventionen — jämväl silikos, med eller utan lungtuberkulos, för såvitt silikosen är en väsentlig orsak till arbetsoförmågan eller döden, förgiftning genom fosfor eller dess föreningar jämte de direkta följderna därav, förgiftning genom arsenik eller dess föreningar jämte de direkta följderna därav, förgiftning genom bensol eller dess homologer eller deras nitro- eller aminoderivater jämte de direkta följderna därav, förgiftning genom halogenderivater av kolväten utav den alifatiska serien, patologiska rubbningar, förorsakade av radium eller andra radioaktiva ämnen eller X-strålar, ävensom primär hudkräfta (epiteliom). Nu angivna sjukdomar eller förgiftningar skola berättiga till ersättning enligt väsentligen samma grunder som i de särskilda medlemsstaterna gälla beträffande olycksfall i arbete.

Gällande bestämmelser.

Enligt lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar med däri genom lag den 12 september 1930 (nr 335) gjort tillägg skall den som jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete är försäkrad för skada till följd av sådant olycksfall anses vara försäkrad jämväl för yrkessjukdom, som uteslutande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av arsenik eller förening därav, bly eller legering eller förening därav, kvicksilver eller amalgam eller förening därav, fosfor eller förening därav, stendamm, strålande värme eller ljus, röntgenstrålar eller radium, mjältbrandssmitta.

I kungörelsen den 22 november 1929, nr 369, med däri genom kungörelser den 7 november 1930, nr 398, och den 13 mars 1931, nr 31, gjorda tillägg har förordnats, att till ledning vid bedömandet, huruvida i lagen avsedd yrkessjukdom är förhanden, skall gälla en i kungörelsen intagen förteckning över de sjukdomsformer, vilka bruka framkallas genom sådan inverkan, som

i lagen sägs, och de slag av verksamhet, vari dessa sjukdomsformer bruka framträda.

I detta sammanhang må även omnämnas, att genom kungörelsen den 10 februari 1933 (nr 37) angående ändrad lydelse av § 59 allmänna läkarinstruktionen skyldighet ålagts läkare att till medicinalstyrelsen göra anmälan om varje under hans behandling kommande sjukdomsfall, som kan vara föranlett av hälsofarligt arbete, vilken anmälan, sedan styrelsen tagit del av densamma, skall av styrelsen översändas till socialstyrelsen.

En jämförelse mellan den svenska lagstiftningen och 1934 års konventionsförslag giver vid handen att konventionsförslaget, förutom vissa av de i den svenska lagstiftningen angivna sjukdomarna, upptager jämväl förgiftning genom bensol eller dess homologer eller deras nitro- eller aminoderivater, förgiftning genom halogenderivater av kolväten utav den alifatiska serien, patologiska rubbningar, förorsakade av andra radioaktiva ämnen än radium, samt primär hudkräfta.

Förberedande behandling.

Över de förslag, vilka legat till grund för 1934 års revision av konventionen, hade internationella arbetsbyrån år 1933 upprättat en rapport, vilken utsänts till de olika regeringarna. Svenska regeringen remitterade rapporten för yttrande till delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som inhämtade utlåtanden av medicinalstyrelsen, socialstyrelsen, riksförsäkringsanstalten, svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen i Sverige. Landsorganisationen hemställde att i den i konventionen upptagna förteckningen över yrkessjukdomar måtte införas — förutom de föreslagna — jämväl vissa andra sjukdomar, nämligen sådana som uppkomma vid handhavande av eller arbete med vissa preparat, såsom kromsyra eller vätskor, i vilka kromsyra inginge, oljor, cement, kalilut, svavelsyra eller terpentin. De av delegationen hörda myndigheterna ävensom arbetsgivareföreningen förklarade sig icke ha något att erinra mot upptagande i nämnda förteckning av de föreslagna sjukdomar, för vilka försäkring redan bereddes genom den svenska lagstiftningen, ävensom av patologiska rubbningar, förorsakade av andra radioaktiva ämnen än radium, men uttalade sig mot att för det dåvarande i förteckningen upptoges övriga föreslagna sjukdomar, alltså förgiftning genom bensol eller genom halogenderivater av kolväten utav den alifatiska serien eller hudkräfta.

Delegationen anslöt sig i sitt yttrande till den av myndigheterna och arbetsgivareföreningen uttalade uppfattningen.

Yttrande m. m.

Jämväl över 1934 års konventionsförslag har utlåtande avgivits av *delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet*, som därvid erinrat om att svenska regeringens ombud vid internationella arbetskonferensens sammanträde 1934 enligt erhållna direktiv röstat för godtagande av konventionsförslaget. Delegationen förklarade sig emellertid icke hava ändrat sin tidigare uttalade uppfattning i ämnet men omnämnde tillika de åtgärder, som borde vidtagas av

regeringen därest densamma vidhölle sin vid konferenssammanträdet till uttryck komna mening.

Sedan medicinalstyrelsen den 6 juni 1934 anmodats avgiva yttrande rörande behovet och lämpligheten av att de i landsorganisationens förenämnda utlåtande angivna sjukdomarna upptoges i gällande lagstiftning om försäkring för vissa yrkessjukdomar, har styrelsen i skrivelse den 20 oktober 1934 förklarat, att styrelsen för sin del icke kunde tillstyrka den av landsorganisationen gjorda framställningen men att styrelsen hade sin uppmärksamhet riktad på dessa frågor och torde få anledning återkomma till desamma bland annat i anslutning till vissa delvis på styrelsens initiativ pågående undersökningar rörande yrkeshudsjukdomarnas förekomst och uppkomstsätt.

Sedermera har landsorganisationen i skrivelse den 30 oktober 1934 hemställt, att vid revisionen av lagstiftningen på detta område måtte beaktas vad landsorganisationen anfört i sitt utlåtande till delegationen.

Den 7 december 1934 anbefallde Kungl. Maj:t socialstyrelsen, riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen gemensamt att inkomma med plan för utredning om revision av gällande lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar, vid vilken utredning i första hand ifrågavarande konvention samt landsorganisationens framställning borde beaktas. Detta uppdrag har av ämbetsverken fullgjorts genom en den 2 februari 1935 till socialdepartementet inkommen skrivelse. Senare i dag ämnar jag hemställa om uppdrag åt ämbetsverken att i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder och riktlinjer, som angivits i planen, verkställa ifrågavarande utredning samt inkomma med densamma ävensom med förslag till de ändrade författningsbestämmelser, som av utredningen föranledas.

Departementschefen.

Begränsningen av lagstiftningen om försäkring för yrkessjukdomar till att avse endast vissa sådana sjukdomar torde vara beroende på svårigheterna att med säkerhet avgöra, i vilka fall och i vilken mån arbetarnas sjukdomar äga samband med deras yrkesarbete. I samma mån dessa svårigheter genom vetenskapliga framsteg undanröjas torde en utvidgning böra ske av lagstiftningens tillämpningsområde. Mycket synes mig tala för att en dylik utvidgning med det snaraste bör kunna äga rum. Såsom jag tidigare anfört äro också i detta syfte förberedelser vidtagna för revision av lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar. Då emellertid, innan frågan härom slutligen avgjorts, konventionsförslaget icke torde böra ratificeras av Sverige, förordar jag uppskov tills vidare med prövningen av ratificeringsfrågan.

Förslaget till konvention angående arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk.

Förslagets bestämmelser.

Förslaget äger tillämpning å personer, som i varandra avlösande skift arbeta med nödvändigtvis kontinuerliga förrättningar i fönsterglasbruk, vilka med tillhjälp av automatiska maskiner framställa fönsterglas eller annat glas med samma egenskaper och skiljande sig från fönsterglas allenast i avseende å tjocklek och övriga dimensioner. Såsom nödvändigtvis kontinuerlig är

att anse varje förrättning, som med hänsyn till den automatiska och kontinuerliga tillförseln av smält glas och maskinernas gång nödvändigtvis måste utföras utan avbrott vid någon tid på dagen eller natten eller i veckan.

De personer, å vilka förslaget äger tillämpning, skola sysselsättas enligt ett system, som innebär användande av minst fyra skiftlag. Arbetstiden må icke i medeltal överskrida 42 timmar i veckan, och skall nämnda medeltal beräknas med hänsyn till en tidrymd av högst fyra veckor. Ett arbetsskift får icke räcka längre än 8 timmar. Ett och samma skiftlag skall mellan arbetsskiften åtnjuta en vilotid av minst 16 timmar; dock att, där så är nödigt, den sålunda bestämda tiden må förkortas då periodisk växling sker av skiftlagens timplan.

I den mån så är nödvändigt till undvikande av allvarlig rubbning av företagets normala drift kunna avvikelser göras från reglerna om arbets- och vilotid i fall av inträffad eller hotande olyckshändelse, i fall trängande arbete måste utföras å maskiner eller andra driftsinrättningar, i fall av »force majeure» samt för att möta oförutsedd frånvaro av en eller flera medlemmar av ett skiftlag. För de övertidstimmar, som i dylika fall utgjorts, skall lämplig gottgörelse givas på sätt som bestämmes i den nationella lagstiftningen eller genom avtal mellan vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer.

För att underlätta en effektiv tillämpning av konventionen åläggas arbetsgivarna vissa skyldigheter. Arbetsgivare bör sålunda medelst anslag, anbragta på i ögonen fallande sätt inom anläggningen eller på andra lämpliga ställen, eller på annat av vederbörande myndighet godkänt sätt tillkännagiva de tider då arbetet för varje skiftlag börjar och slutar. Han bör vidare, sedan timplanen tillkännagivits, icke förändra densamma utan meddelande därom på sätt vederbörande myndighet godkänt. Slutligen bör han i en liggare anteckna alla övertidstimmar, som utgjorts i förut omnämnda undantagsfall, ävensom den därför givna gottgörelsen.

Gällande bestämmelser.

Enligt lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning må arbetsgivare i regel icke använda arbetare till arbete under mer än 48 timmar i veckan, därvid tillika skall iakttagas att arbetstiden per dygn icke överstiger 9 timmar. Från denna i 4 § första stycket upptagna huvudregel medgiver emellertid lagen åtskilliga undantag, bland annat för arbete som bedrives med tre skiftlag och som finnes böra fortgå även under sön- och helgdagar. Rörande den närmare innebörden av dessa undantagsbestämmelser hänvisar jag till 4 § andra stycket samt 5—8 och 10 §§ i lagen.

Förberedande behandling.

Detta konventionsförslag föregicks, innan det antogs av arbetskonferensen, av den sedvanliga förberedande behandlingen. Frågan behandlades sålunda förberedelsevis på arbetskonferensens nästföregående sammanträde, och internationella arbetsbyrån utsände därefter till de olika regeringarna ett frågeformulär i ämnet. Ändamålet härmed var att genom de svar, som

inkommo från regeringarna, erhålla en grundval för utarbetande inom arbetsbyrån av en rapport i frågan ävensom förslag till konvention. Formuläret remitterades för yttrande till delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som i sin tur inhämtade yttranden från socialstyrelsen, kommerskollegium, arbetsrådet, svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen i Sverige. Av de i ärendet hörda myndigheterna och sammanslutningarna tillstyrkte endast arbetsrådet och landsorganisationen en internationell begränsning av arbetstiden vid de automatiska fönsterglasbruken, därvid arbetsrådet föreslog en begränsning av arbetstiden till 48 timmar i veckan samt landsorganisationen förordade införandet av ett 4-skiftsystem med 7-timmarsskift och 42 timmars arbetsvecka. För egen del tillstyrkte delegationen en reglering, innebärande i huvudsak en begränsning av arbetstiden till högst 48 timmar per vecka och 8 timmar per skift.

I sitt svar på frågeformuläret anförde svenska regeringen i huvudsak följande.

Genom en konvention borde regleras sättet för beredande av vila och skiftväxling i automatiska fönsterglasbruk, varmed kunde förstås anläggningar för tillverkning av fönsterglas, där glasskivan medelst maskinell anordning utdroges från den smälta glasmassan och denna procedur måste fortgå kontinuerligt utan uppehåll för sön- och helgdagar. Konventionen borde omfatta alla nödvändigtvis kontinuerliga arbeten och samtliga därmed sysselsatta personer, för såvitt de ej intoge en ledande ställning eller beklädde en förtroendepost.

Arbetstiden borde begränsas till 42 timmar per vecka, beräknat för en period av fyra veckor. Arbetstiden för varje skift borde vara högst 8 timmar med en vilotid mellan skiften av minst 24 timmar. Antalet skift borde vara 4.

I den mån så vore nödvändigt för att undvika allvarlig rubbning av företagets normala drift borde dock förlängning av arbetstiden medgivas vid inträffad eller hotande olyckshändelse, för trängande arbeten i avseende å maskiner eller redskap samt i fall av »force majeure».

Några bestämmelser rörande löneförhöjning för övertidsarbete eller för arbete under söndagar och allmänna fridagar borde icke intagas i konventionen, utan borde frågor därom regleras genom kollektivavtalen.

För underlättande av konventionens tillämpning och kontrollen därå borde föreskrivas åtgärder, innebärande anslående av ett tidsschema, angivande av raster i tidsschemat samt förande av anteckningar om övertidsarbete.

Yttrande.

Över konventionsförslaget har utlåtande avgivits av *delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet,* som förklarat sig icke kunna förorda ratificering för Sveriges del av förslaget samt såsom skäl härför anfört följande.

Arbetsförhållandena i de automatiska fönsterglasbruken vore ej mer pressande än inom en del andra verksamhetsområden med kontinuerlig drift, och ej heller kunde det med fog göras gällande, att arbetslösheten inom nämnda industrigren saknade motstycken på andra håll. Antalet arbetare, som i fönsterglasbruken sysselsattes med nödvändigtvis kontinuerligt arbete, vore för övrigt så litet, att deras utökande med ett fjärde skiftlag icke kunde

utöva någon avsevärd verkan till arbetslöshetens minskande. Ett införande av fyrskiftsystem med 42 timmars arbetsvecka inom den automatiska fönsterglasindustrien skulle också kunna få vittgående konsekvenser, särskilt givetvis för industrier med kontinuerlig drift. En eventuell lösning av den tillika på dagordningen stående frågan om fyrtiotimmarsveckan komme att göra den nu föreslagna reformen överflödig.

För det fall konventionens bestämmelser emellertid skulle införlivas med svensk lagstiftning föreslog delegationen på anförda skäl, att konventionens innehåll måtte upptagas i en särskild lag.

Mot delegationens yttrande anmäldes *reservation* av herr E. Johanson, som ansåg att delegationen bort förorda Sveriges anslutning till konventionen.

Senare i dag ämnar jag hemställa om uppdrag åt socialstyrelsen att inkomma med utredning och förslag rörande de nya eller ändrade författningsbestämmelser, som kunna bliva erforderliga därest Sverige ansluter sig till konventionen.

Enligt min mening synas skäl tala för en begränsning av arbetstiden vid de automatiska fönsterglasbruken i huvudsaklig överensstämmelse med vad i konventionsförslaget stadgas. Då emellertid spörsmålet om genomförandet av den för ratifikation av förslaget erforderliga lagstiftningen ännu befinner sig i allenast förberedande skick anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka konventionens ratificering. *Departementschefen.*

Förslaget till konvention om tillförsäkrande åt ofrivilligt arbetslösa av ersättning eller understöd samt rekommendationen angående arbetslöshetsförsäkring och olika former av hjälp åt arbetslösa.

Konventionsförslagets bestämmelser.

Enligt konventionsförslaget åligger det ratificerande stat att upprätthålla ett system, som tillförsäkrar de ofrivilligt arbetslösa personer, å vilka konventionen äger tillämpning, antingen »ersättning», som utbetalas på grund av avgifter, erlagda med hänsyn till förmånstagarens sysselsättande, eller »understöd», som må utgöra gottgörelse för hjälparbete, eller en kombination av ersättning och understöd. Under förutsättning att systemet tillförsäkrar alla personer, å vilka konventionen är tillämplig, ersättning eller understöd, kan detsamma utgöra antingen obligatorisk försäkring eller frivillig försäkring eller en kombination av obligatorisk och frivillig försäkring eller slutligen ett av förutnämnda system, kompletterat med ett hjälpsystem.

Konventionen äger tillämpning å alla personer, som vanligen äro sysselsatta mot avlöning, dock med undantag för sjöfolk, fiskare som bedriva havsfiske samt jordbruksarbetare. Därjämte må i den nationella lagstiftningen ytterligare undantag stadgas för vissa angivna slag av arbetare, bland dem unga arbetare under viss ålder, arbetare som överskridit viss ålder och åtnjuta avskeds- eller ålderdomspension, medlemmar av arbetsgivarens familj samt exceptionella kategorier av arbetare, beträffande vilka särskilda omstän-

digheter göra det onödigt eller omöjligt att tillämpa konventionens bestämmelser.

I fall av partiell arbetslöshet skall ersättning eller understöd tilldelas sådana arbetslösa, vilkas sysselsättning minskats på ett i den nationella lagstiftningen angivet sätt.

I konventionen angivas vissa villkor och ogiltighetsgrunder, av vilka rätten till ersättning eller understöd kan göras beroende, men konventionen medgiver uppställandet av jämväl andra villkor och ogiltighetsgrunder än de sålunda angivna.

Nämnda rätt kan begränsas att gälla för viss tidrymd, som dock i vanliga fall icke får understiga 156 och i intet fall 78 arbetsdagar för år.

Utgivandet av ersättning skall icke vara beroende av sökandens behov medan däremot rätten till understöd kan göras beroende av dylikt behov.

Ersättning bör betalas kontant, men tilläggsprestationer, avsedda att underlätta den arbetslöses återförande till arbete, ävensom understöd må utgivas in natura.

Som allmän regel gäller, att utlänningar skola äga rätt till ersättningar och understöd på samma villkor som landets egna medborgare, men för medborgare i stat som ej är bunden av konventionen kan undantag göras i fråga om utbetalningar från fonder, till vilka han icke bidragit.

Domstolar eller andra myndigheter skola upprättas för avgörande av frågor, som väckas genom ansökningar om ersättning eller understöd.

Rekommendationens bestämmelser.

Rekommendationen inledes med en hemställan till medlemmarna av arbetsorganisationen att införa obligatorisk arbetslöshetsförsäkring samt att, där obligatorisk eller frivillig sådan försäkring finnes, komplettera denna med ett hjälpsystem till förmån för dem som uttömt sin rätt till ersättning eller ännu ej förvärvat dylik rätt. I fortsättningen innehåller rekommendationen bestämmelser om försäkrings- och hjälpsystemens tillämpningsområde samt om väntetid, karenstid och tid, varunder ersättning skall utgivas, ävensom åtskilliga andra föreskrifter rörande verksamheten inom dessa system och organisationen av desamma.

Försäkrings- och hjälpsystem i Sverige.

Genom förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor har införts ett system för frivillig arbetslöshetsförsäkring, innebärande att staten lämnar bidrag till vissa av arbetarna själva bildade arbetslöshetskassor. Förordningens huvudsakliga bestämmelser, grupperade med hänsyn till den tidigare lämnade översikten över innehållet i konventionsförslaget, innebära väsentligen följande.

Arbetslöshetskassornas verksamhetsområden äro icke begränsade på annat sätt än att medlemmarna skola vara lönearbetare. Uteslutna från möjlighet till medlemskap äro alltså självständiga företagare. Den som är anställd hos viss nära anförvant eller som ej uppnått viss, i kassornas stadgar angiven

ålder kan ej heller vinna medlemskap. Vidare må i en kassas stadgar uppställas i förordningen närmare angivna villkor för rätt att vinna inträde i kassan eller att där kvarstå, bland andra att vederbörande skall tillhöra visst yrke eller vara anställd vid visst företag eller bosatt å visst område.

Understöd får endast utgå i form av daghjälp samt såsom hjälp till resa och flyttning för tillträdande av arbete å annan ort.

I kassas stadgar må föreskrivas, att daghjälp ej skall utgå till medlem vid ransonerad arbetstid. Därest sådan föreskrift ej intagits i stadgarna skall rätten till daghjälp på visst sätt begränsas.

I förordningen angivas vissa andra villkor eller ogiltighetsgrunder för medlems rätt att uppbära understöd, bland andra bestämmelser om viss karenstid.

Daghjälp må icke utgå för mer än 120 dagar under loppet av 52 på varandra följande veckor; dock att i fall, där karenstiden varit längre än den kortast tillåtna, understödstiden må ökas med den tid, varmed karenstiden sålunda förlängts. Under nyss angivna tidrymd av 52 veckor må understödstiden icke utgöra mindre än 90 dagar; dock att med hänsyn till arbetslöshetens omfattning bland medlemmarna eller kassans ekonomiska ställning beslut om undantag från nämnda stadgande kan träffas.

Utgående daghjälp må minskas i den mån medlem är lagligen berättigad till regelbundet utgående arbetslöshetsunderstöd av annan beskaffenhet än fattigvård.

Daghjälp kan helt eller delvis utgivas i naturaförmåner.

Utlänning kan icke vinna inträde i erkänd arbetslöshetskassa, såvida han icke tillhör stat med vilken Konungen ingått överenskommelse att medborgare i denna skall vid tillämpningen av förordningen likställas med svensk medborgare.

Den statliga och statsunderstödda hjälpverksamhet vid arbetslöshet, som bedrives här i landet, regleras för närvarande genom kungörelsen den 30 juni 1934 (nr 434). Den centrala ledningen av verksamheten utövas av statens arbetslöshetskommission, medan de lokala åtgärderna omhänderhavas inom varje kommun av en arbetslöshetskommitté, som själv bör vidtaga åtgärder till förebyggande av arbetslöshet eller till mildrande av verkningarna därav. Någon annan begränsning för verksamheten är icke stadgad än att arbetslöshetskommissionen kan bestämma att endast arbetslösa tillhörande vissa yrken må åtnjuta arbetslöshetshjälp.

Hjälpverksamheten, som så långt ske kan bör inriktas på att bereda arbete åt största möjliga antal arbetslösa, bedrives under tre huvudformer, nämligen dels statliga och statskommunala reservarbeten, dels kontantunderstödsverksamhet med statsbidrag och dels särskilda statliga och statsunderstödda åtgärder i anledning av ungdomsarbetslöshet.

Arbetslöshetsunderstöd med bidrag av statsmedel kan endast utgå efter noggrann behovsprövning. Föreligger sådant behov gälla härutöver i huvudsak samma bestämmelser för åtnjutande av understöd som i förordningen

om erkända arbetslöshetskassor stadgas, dock givetvis med undantag för villkoret om avgiftsbetalning.

Utlänning, som tillhör stat med vilken överenskommelse icke träffats om ömsesidighet beträffande hjälpåtgärder vid arbetslöshet, kan icke erhålla arbetslöshetshjälp.

Som bekant hava under den senaste krisen av statsmakterna vidtagits jämväl andra synnerligen omfattande åtgärder till lindrande av arbetslösheten och dess verkningar än som varit att hänföra under den nyss omnämnda kungörelsen eller motsvarande tidigare författningar. Emellertid hava dessa hjälpåtgärder vidtagits under sådana former, att en redogörelse för åtgärderna näppeligen äger betydelse för bedömandet av spörsmålet huruvida för Sveriges del ratifikation av nu ifrågavarande konventionsförslag kan äga rum.

Förberedande behandling.

I svar den 2 december 1933 å frågeformulär från internationella arbetsbyrån rörande arbetslöshetsförsäkring och olika former av hjälp åt arbetslösa framhöll svenska regeringen — efter inhämtande av yttrande från delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet — att ett förslag till konvention rörande ersättning åt ofrivilligt arbetslösa borde antagas samt att, då konventionen såvitt möjligt borde hållas fri från detaljbestämmelser, en kompletterande rekommendation syntes vara önskvärd. Såsom system för ersättningen förordades en kombination av arbetslöshetsförsäkring, beredande av viss arbetstillgång genom anordnande av offentliga arbeten samt kontantunderstöd. Genom försäkringen — beträffande vilken konventionen borde medgiva valfrihet mellan den obligatoriska och den frivilliga försäkringsformen — bereddes den arbetslöse underhåll under tillfälliga avbrott i arbetsanställningen och under den första delen av en längre arbetslöshetsperiod. De offentliga arbetena och kontantunderstöden vore avsedda för arbetslösa, som icke blivit berättigade till understöd från försäkringen eller som uttömt sin rätt därtill.

Rörande konventionens närmare innehåll föreslog regeringen vissa bestämmelser, vilka i huvudsak överenstämde med motsvarande här i landet gällande bestämmelser på området.

Yttrande.

Över konventionsförslaget och rekommendationen har utlåtande avgivits av *delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet*, som därvid inledningsvis yttrade, att, sedan de svenska statsmakterna numera träffat definitiva beslut om systemet för arbetslöshetshjälpen, delegationen beträffande konventionsförslaget tydligtvis endast torde ha att tillse huruvida detta företedde sådan överensstämmelse med berörda svenska system att konventionen kunde för Sveriges del ratificeras.

Delegationen upptog därefter först till behandling frågan huruvida det

svenska systemet med sin frivilliga försäkring och frivilliga kommunala understödsverksamhet kunde anses uppfylla konventionens fordran på att tillförsäkra alla personer, å vilka konventionen ägde tillämpning, ersättning eller understöd. Enligt konventionen kunde hjälpsystemet vara anordnat i form av enbart frivillig försäkring. Det låge emellertid i dylik försäkrings natur att ej kunna garantera allmän ersättningsrätt. Sålunda syntes i konventionens bestämmelser föreligga en motsättning mellan å ena sidan fordringen på allmän rätt till ersättning eller understöd och å andra sidan möjligheten att genom ett frivilligt försäkringssystem uppfylla denna fordran. Den enda möjliga lösningen av berörda motsättning torde givas genom en tolkning, som på den frivilliga försäkringen såsom ett för konventionens tillämpning godtagbart system ställde den fordran att försäkringen skulle, med förbehåll för stadgade undantag, vara allmänt tillgänglig. Den svenska frivilliga försäkringen torde, åtminstone teoretiskt sett, fylla nämnda krav, varför det ville synas som om i nu berörda hänseende hinder icke mötte för konventionens ratificering.

I några avseenden förelåge dock mellan konventionen och det svenska systemet en bristande överensstämmelse av betänklig art. Enligt konventionen kunde rätten till ersättning begränsas att gälla för viss tidrymd, i vanliga fall likväl icke understigande 156 och i intet fall 78 arbetsdagar för år. Förordningen angående erkända arbetslöshetskassor åter stadgade, att daghjälp icke finge utgå för mer än sammanlagt 120 dagar under 52 på varandra följande veckor, för såvitt ej den i förordningen föreskrivna karenstiden ökats med motsvarande tidrymd. Beträffande föreskriften i konventionen om upprättande av domstolar eller andra myndigheter för avgörande av frågor rörande ansökningar om ersättning eller understöd kunde anmärkas, att den av kommunernas arbetslöshetskommittéer handhavda understödsverksamheten i regel icke torde kunna göras till föremål för prövning i högre instans. Påpekas kunde slutligen även, att konventionen i fråga om rätt till ersättningar och understöd med visst undantag likställde utlänningar med landets egna medborgare under det den svenska lagstiftningen på området för sådan likställighet förutsatte överenskommelse, grundad på ömsesidighet, med det land utlänningen tillhörde.

Delegationen sade sig icke kunna med säkerhet bedöma huruvida de av delegationen sålunda berörda skiljaktigheterna behövde tillmätas sådan betydelse att med hänsyn till dem den svenska frivilliga arbetslöshetsförsäkringen icke skulle kunna anses motsvara de krav konventionen uppställde på sina system för hjälp åt arbetslösa. Påpekas kunde dock att den kommunala understödsverksamheten, ehuru givetvis icke i och för sig tillfredsställande nämnda krav, likväl torde kunna i avsevärd mån komplettera försäkringen.

Mot delegationens yttrande rörande konventionen anmälde herr Heyman *reservation* under åberopande av vad svenska arbetsgivareföreningen tidigare yttrat i fråga om upprättande av arbetslöshetsförsäkring här i landet.

Beträffande rekommendationen ansåg delegationen ej att särskilda lag-

stiftningsåtgärder för närvarande borde ifrågakomma. Dess bestämmelser torde dock, i den mån så lämpligen läte sig göra, böra beaktas vid det svenska systemets tillämpning och vidare utformning.

Departementschefen.

Förutom i de hänseenden delegationen angivit finnas mellan vår lagstiftning och konventionen vissa andra olikheter. Sålunda kan enligt förordningen om erkända arbetslöshetskassor, därest bland en kassas medlemmar arbetslösheten nått en särdeles stor omfattning eller kassans ekonomiska ställning eljest blivit mindre god, beslut fattas om att minska understödstiden under den i konventionen såsom ett absolut minimum stadgade tiden av 78 arbetsdagar per år. Vidare må enligt förordningen daghjälp minskas i den mån medlem är lagligen berättigad till regelbundet utgående understöd av annan beskaffenhet än fattigvård, varjämte daghjälpen kan utgivas in natura.

Då de skiljaktigheter som förefinnas mellan vår lagstiftning och konventionen synas hindra dess ratificering samt ändringar i den förra året beslutade lagstiftningen knappast kunna ifrågasättas redan nu, finner jag mig icke för närvarande kunna förorda en ratificering av ifrågavarande konvention.

Vad beträffar rekommendationen torde dess bestämmelser, i den mån desamma icke redan vunnit tillämpning i vårt land, böra beaktas, då en reformering av arbetslöshetsförsäkringen visar sig påkallad.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående omförmälda, av den internationella arbetsorganisationens konferens vid dess adertonde sammanträde i Genève år 1934 antagna konventionsförslag och rekommendation.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

Förslag till konvention (nr 41) angående kvinnors nattarbete (reviderad 1934).

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 4 juni 1934 till sitt adertonde sammanträde

och beslutit antaga vissa förslag till partiell revision av konventionen angående kvinnors nattarbete, antagen av konferensen vid dess första sammanträde, vilken fråga utgör den sjunde punkten på dagordningen för sammanträdet,

samt ansett, att dessa förslag böra taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den nittonde dagen i juni år ettusen niohundra trettiofyra efterföljande förslag till konvention, som skall benämnas »Konvention (reviderad) angående nattarbete (kvinnor) 1934»:

Artikel 1.

1. Såsom industriella företag skola med hänsyn till tillämpningen av denna konvention särskilt anses:

a) Gruvor, stenbrott och andra anläggningar för utvinnande av mineral.

b) Företag inom vilka varor tillverkas, förändras, rengöras, repareras, utsmyckas, färdigställas eller beredas till försäljning eller inom vilka råämnen omgestaltas, däri inbegripet skeppsbyggeri och företag för förstöring av föremål, ävensom framställning, transformering och överförande av drivkraft i allmänhet och av elektricitet.

c) Uppförande, ombyggnad, underhåll, reparation, förändring eller rivning av alla slag av byggnader, järnvägar, spårvägar, hamnar, dockor, vågbrytare, kanaler, anordningar för inre sjöfart, vägar, tunnlar, broar, viadukter, kloaker, vattenavlopp, brunnar, telegraf- och telefonanläggningar, elektriska anläggningar, gas- och vattenverk eller andra byggnadsarbeten ävensom förberedelse- och grundläggningsarbeten för härovan åsyftade arbeten.

2. Vederbörande myndighet i varje land skall fastställa gränsen mellan industri å ena samt handel och jordbruk å andra sidan.

Artikel 2.

1. Vid tillämpning av denna konvention skall med beteckningen »natt» förstås en tidrymd av minst elva på varandra följande timmar, vari skall ingå tiden mellan klockan tio e. m. och klockan fem f. m.

2. I fall av exceptionella förhållanden, som beröra arbetarna i en viss industri eller trakt, skall emellertid vederbörande myndighet äga att efter hörande av de arbetsgivar- och arbetarorganisationer, saken kan angå, besluta att i fråga om kvinnor, som sysselsättas i åsyftade industri eller trakt, tidrymden mellan klockan elva e. m. och klockan sex f. m. skall kunna träda i stället för tidrymden mellan klockan tio e. m. och klockan fem f. m.

3. I de länder där hittills inga av offentlig myndighet utfärdade bestämmelser varit gällande angående kvinnors användande till nattarbete i industriella företag, må tills vidare och under en tid av högst tre år beteck-

ningen »natt» av regeringen förklaras avse en period av endast tio timmar, vari skall ingå tiden mellan klockan tio e. m. och klockan fem f. m.

Artikel 3.

Kvinnor, utan åtskillnad till ålder, få icke sysselsättas under natten inom något industriellt företag, offentligt eller enskilt, eller inom någon gren av sådant företag, med undantag likväl av företag, där endast medlemmar av samma familj sysselsättas.

Artikel 4.

Artikel 3 äger icke tillämpning:

a) i händelse av »force majeure», då inom ett företag inträffar avbrott i driften, vilket varit omöjligt att förutse och icke är av periodisk karaktär;

b) i händelse arbetet avser råämnen eller under bearbetning varande ämnen, som äro utsatta för snabb försämring och nattarbete är nödvändigt för att rädda dessa ämnen från eljest oundviklig förlust.

Artikel 5.

I Indien och Siam må regeringen suspendera tillämpningen av artikel 3 i denna konvention med undantag för företag, som äro att anse såsom fabriker enligt vederbörande lands lagstiftning. Meddelande om varje sådan suspension skall lämnas till internationella arbetsbyrån.

Artikel 6.

I industriella företag, som äro underkastade inverkan av årstiderna, samt i varje fall, där särskilda omständigheter undantagsvis kräva det, må den i artikel 2 såsom natt angivna tidrymd inskränkas till tio timmar under sextio dagar om året.

Artikel 7.

I länder, där klimatet gör arbete under dagen särskilt ansträngande, må den tidrymd, som skall anses såsom natt, vara kortare än vad föreskrivits i ovanstående artiklar, för såvitt kompenserande vilotid beviljas under dagen.

Artikel 8.

Denna konvention äger icke tillämpning å kvinnor, som intaga med ansvar förenade, ledande befattningar och i vanliga fall ej utföra manuellt arbete.

Artikel 9.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och registreras av honom.

Artikel 10.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 11.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds general-

sekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 12.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom en skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 13.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision helt eller delvis.

Artikel 14.

1. I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 12 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 15.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention (nr 42) angående ersättning för yrkessjukdomar (reviderad 1934).

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 4 juni 1934 till sitt adertonde sammanträde

och beslutit antaga vissa förslag till partiell revision av konventionen angående ersättning för yrkessjukdomar, antagen av konferensen vid dess sjunde sammanträde, vilken fråga utgör den femte punkten på dagordningen för sammanträdet,

samt ansett, att dessa förslag böra taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugoförsta dagen i juni år ettusen niohundra trettiofyra efterföljande förslag till konvention, som skall benämnas »Konvention (reviderad) angående yrkessjukdomar, 1934»:

Artikel 1.

1. Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att tillförsäkra personer, som falla offer för yrkessjukdomar, eller deras rättsinnehavare en ersättning, grundad på de allmänna principerna i den nationella lagstiftningen angående ersättning för olycksfall i arbete.

2. Denna ersättning skall icke vara lägre än den, som i den nationella lagstiftningen stadgas för skada till följd av olycksfall i arbete. Med detta förbehåll skall det stå varje medlem fritt att vid fastställandet i den nationella lagstiftningen av de villkor, under vilka ersättning för ifrågavarande sjukdomar skall betalas, och vid tillämpningen på dessa sjukdomar av sin lagstiftning om ersättning för olycksfall i arbete vidtaga sådana förändringar och anpassningar, som kunna synas lämpliga.

Artikel 2.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att anse såsom yrkessjukdomar de sjukdomar och förgiftningar, vilka framkallas av de i efterföljande förteckning upptagna ämnen, då dessa sjukdomar eller förgiftningar drabba arbetare, sysselsatta i yrken, industrier eller förfaranden, som finnas upptagna på motstående plats i förteckningen, och då desamma härröra från arbete i ett företag, som är underkastat förut nämnda nationella lagstiftning.

Förteckning.

Sjukdomar och giftiga ämnen	Motsvarande yrken, industrier och förfaranden
Förgiftning genom bly, dess legeringar eller föreningar jämte de direkta följderna därav.	Handhavande av mineral, innehållande bly, därunder inbegripet blyhaltig aska från zinkhyttor. Smältning av gammal zink och bly i tackor. Tillverkning av föremål av gjutet bly eller blyhaltiga legeringar. Grafiska industrier. Tillverkning av blyföreningar. Tillverkning och reparation av elektriska ackumulatorer. Beredning och användning av emaljer innehållande bly. Polering med tillhjälp av blyfilspån eller blyhaltig tennaska. Måleriarbete, innefattande beredning eller behandling av täckande ämnen, kitt eller färgämnen, innehållande blypigment.
Förgiftning genom kvicksilver, dess amalgamer eller föreningar jämte de direkta följderna därav.	Handhavande av kvicksilvermineral. Tillverkning av kvicksilverföreningar. Tillverkning av mätnings- eller laboratorieapparater. Beredning av råämnen för tillverkning av hattar. Brännförgyllning. Användning av kvicksilverpumpar vid tillverkning av glödlampor. Tillverkning av knallhattar och tändrör med knall kvicksilver.

Sjukdomar och giftiga ämnen	Motsvarande yrken, industrier och förfaranden.
Mjältbrandssmitta.	Arbete, som medför beröring med mjältbrandssmittade djur. Handhavande av kvarlevor av djur, inbegripet hudar, klövar, hovar och horn. Lastning och lossning eller transport av varor.
Silikos, med eller utan lungtuberkulos, för såvitt silikosen är en väsentlig orsak till arbetsoförmågan eller döden.	Industrier eller förfaranden, som enligt den nationella lagstiftningen medföra risk för silikos.
Förgiftning genom fosfor eller dess föreningar jämte de direkta följderna därav.	Alla förfaranden, som innebära framställning, frigörande eller användning av fosfor eller dess föreningar.
Förgiftning genom arsenik eller dess föreningar jämte de direkta följderna därav.	Alla förfaranden, som innebära framställning, frigörande eller användning av arsenik eller dess föreningar.
Förgiftning genom bensol eller dess homologer eller deras nitro- eller aminoderivater jämte de direkta följderna därav.	Alla förfaranden, som innebära framställning, frigörande eller användning av bensol eller dess homologer eller deras nitro- eller aminoderivater.
Förgiftning genom halogenderivater av kolväten utav den alifatiska serien.	Alla förfaranden, som innebära framställning, frigörande eller användning av sådana halogenderivater av kolväten utav den alifatiska serien, vilka angivas i den nationella lagstiftningen.
Patologiska rubbningar, förorsakade av: a) radium eller andra radioaktiva ämnen; b) X-strålar.	Alla förfaranden, som utsätta arbetaren för inverkan av radium, radioaktiva ämnen eller X-strålar.
Primär hudkräfta (epiteliom).	Alla förfaranden, som innebära handhavande eller användning av tjära, beck, jordbeck, mineraloljor eller paraffin eller av föreningar, produkter eller avfall av dessa ämnen.

Artikel 3.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och registreras av honom.

Artikel 4.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 5.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekreteriatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 6.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan fem år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga

densamma genom en skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda femårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av fem år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje femårsperiod.

Artikel 7.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision helt eller delvis.

Artikel 8.

1. I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för så vitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 6 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 9.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention (nr 43) angående arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 4 juni 1934 till sitt adertonde sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk, vilken fråga utgör den tredje punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugoförsta dagen i juni år ettusen niohundra trettiofyra efterföljande förslag till konvention, som skall benämnas »Fönsterglasbrukskonventionen, 1934»:

Artikel 1.

1. Denna konvention äger tillämpning å personer, som i varandra avlösande skift arbeta med nödvändigtvis kontinuerliga förrättningar i fönster-

glasbruk, vilka med tillhjälp av automatiska maskiner framställa fönsterglas eller annat glas med samma egenskaper och skiljande sig från fönsterglaset allenast i avseende å tjocklek och övriga dimensioner

2. Såsom nödvändigtvis kontinuerlig är att anse varje förrättning, som med hänsyn till den automatiska och kontinuerliga tillförseln av smält glas och maskinernas gång nödvändigtvis måste utföras utan avbrott vid någon tid på dagen eller natten eller i veckan.

Artikel 2.

1. De personer, å vilka denna konvention äger tillämpning, skola sysselsättas enligt ett system, som innebär användande av minst fyra skiftlag.

2. Dessa personers arbetstid må icke i medeltal överskrida fyrtiotvå timmar i veckan.

3. Nämnda medeltal skall beräknas med hänsyn till en tidrymd, som icke överskrider fyra veckor.

4. Varaktigheten av ett arbetsskift får icke överskrida åtta timmar.

5. Varaktigheten av vilotiden mellan två skift för samma skiftlag må icke understiga sexton timmar; denna tidslängd må dock, där så är nödigt, förkortas vid tiden för den periodiska växlingen av skiftlagens timplan.

Artikel 3.

1. De i artikel 2 momenten 2, 3 och 4 föreskrivna begränsningarna kunna överskridas och den i moment 5 stadgade viloperioden kan förkortas, men endast i den mån så är nödvändigt till undvikande av allvarlig rubbning av företagets normala drift:

a) i fall av inträffad eller hotande olyckshändelse, i fall trängande arbete måste utföras å maskiner eller andra driftsinrättningar eller i fall av »force majeure»,

b) för att möta oförutsedd frånvaro av en eller flera medlemmar av ett skiftlag.

2. Lämplig gottgörelse för de övertidstimmar, som utgjorts jämlikt denna artikel, skall givas på sätt, som bestämmes av den nationella lagstiftningen eller genom avtal mellan vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer.

Artikel 4.

För att underlätta en effektiv tillämpning av denna konvention bör varje arbetsgivare:

a) medelst anslag, anbragta på i ögonen fallande sätt i anläggningen eller på andra lämpliga ställen, eller på annat, av vederbörande myndighet godkänt sätt tillkännagiva de tider, då arbetet för varje skiftlag börjar och slutar;

b) sedan timplanen tillkännagivits ej förändra den utom på sådant sätt och med sådant meddelande, som vederbörande myndighet godkänt;

c) på sätt, vederbörande myndighet godkänt, i en liggare anteckna alla övertidstimmar, som utgjorts enligt artikel 3, ävensom den därför givna gottgörelsen.

Artikel 5.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och registreras av honom.

Artikel 6.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 7.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 8.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom en skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 9.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision helt eller delvis.

Artikel 10.

1. I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 8 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 11.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention (nr 44) om tillförsäkrande åt ofrivilligt arbetslösa av ersättning eller understöd.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 4 juni 1934 till sitt adertonde sammanträde samt beslutit antaga vissa förslag angående arbetslöshetsförsäkring och olika former av hjälp åt arbetslösa, vilken fråga utgör den andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugotredje dagen i juni år ettusen niohundra trettiofyra efterföljande förslag till konvention, som skall benämnas »Arbetslöshetskonvention, 1934»:

Artikel 1.

1. Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att upprätthålla ett system, som tillförsäkrar personer, vilka äro ofrivilligt arbetslösa och å vilka denna konvention äger tillämpning:

a) en »ersättning», d. v. s. en summa, som utbetalas på grund av avgifter, erlagda med hänsyn till förmånstagarens sysselsättande under ett obligatoriskt eller frivilligt system; eller

b) ett »understöd», d. v. s. en prestation, som icke är en ersättning och ej heller en tilldelning på grund av de allmänna anordningarna för hjälp åt medellösa men som kan utgöra gottgörelse för användande till hjälparbete, ordnat enligt de i artikel 9 angivna villkoren; eller

c) en kombination av ersättning och understöd.

2. Nämnda system kan, förutsatt att det tillförsäkrar alla personer, å vilka denna konvention äger tillämpning, ersättning eller understöd enligt första momentet, utgöra:

a) obligatorisk försäkring;

b) frivillig försäkring;

c) en kombination av obligatorisk och frivillig försäkring; eller

d) ett av ovannämnda system, kompletterat med ett hjälpsystem.

3. Det tillkommer den nationella lagstiftningen att angiva de förhållanden, varunder de arbetslösa i förekommande fall skola övergå från ett ersättningssystem till ett understödssystem.

Artikel 2.

1. Denna konvention äger tillämpning å alla personer, som vanligen äro sysselsatta mot avlöning.

2. Varje medlem äger likväl att i sin nationella lagstiftning stadga de undantag, som den finner nödiga beträffande:

a) tjänstefolk;

b) hemarbetare;

c) arbetare, som äro stadigvarande anställda i regeringens, en lokal myndighets eller ett allmännyttigt företags tjänst;

d) icke manuella arbetare, vilkas arbetsförtjänst av vederbörande myndighet prövas nog hög att möjliggöra för dem att själva skydda sig mot risken av arbetslöshet;

e) arbetare, vilkas sysselsättning har säsongkaraktär, för såvitt säsongens varaktighet normalt understiger sex månader och vederbörande i vanliga fall icke under den återstående delen av året ha annan sysselsättning, som täckes av denna konvention;

f) unga arbetare, som ej ännu uppnått viss ålder;

g) arbetare, som överskridit viss ålder och åtnjuta avskeds- eller ålderdomspension;

h) personer, som allenast tillfälligt eller ersättningsvis användas till arbete, som täckes av denna konvention;

i) medlemmar av arbetsgivarens familj;

j) exceptionella kategorier av arbetare, beträffande vilka särskilda omständigheter göra det onödigt eller omöjligt att tillämpa denna konventions bestämmelser.

3. Medlemmarna böra i sina årliga rapporter rörande tillämpningen av denna konvention uppgiva de undantag, som de stadgat med stöd av nästföregående moment.

4. Denna konvention äger icke tillämpning på sjömän, fiskare, som idka havsfiske, eller jordbruksarbetare, sådana som dessa kategorier kunna komma att definieras av den nationella lagstiftningen.

Artikel 3.

I fall av partiell arbetslöshet skall ersättning eller understöd tilldelas sådana arbetslösa, vilkas sysselsättning minskats på ett sätt, som bestämmes av den nationella lagstiftningen.

Artikel 4.

Rätten att uppbära ersättning eller understöd kan göras beroende av, att den sökande uppfyller följande villkor:

a) vara arbetsför och oförhindrad att åtaga sig arbete;

b) vara inskriven vid en offentlig arbetsförmedlingsbyrå eller annan, av vederbörande myndighet godkänd arbetsförmedlingsbyrå och, med förbehåll för undantag och villkor, som kunna föreskrivas av den nationella lagstiftningen, regelbundet besöka åsyftade byrå;

c) efterkomma alla övriga föreskrifter, som av den nationella lagstiftningen kunna utfärdas till utrönande, om han uppfyller villkoren för erhållande av ersättning eller understöd.

Artikel 5.

Rätten att uppbära ersättning eller understöd kan göras beroende av andra villkor eller ogiltighetsgrunder och särskilt de, som angivas i artiklarna 6, 7, 8, 9, 10, 11 och 12. Andra villkor eller ogiltighetsgrunder än de, som angivas i nämnda artiklar, böra meddelas i de av medlemmarna avgivna årliga rapporterna angående tillämpningen av denna konvention.

Artikel 6.

Rätten att uppbära ersättning eller understöd kan göras beroende av en väntetid, innebärande:

a) erläggandet av ett visst antal avgifter under en bestämd tidrymd, som föregår sökandet av ersättning eller arbetslöshetens början;

b) av denna konvention täckt sysselsättning under en bestämd tidrymd, som föregår sökandet av ersättning eller understöd eller ock arbetslöshetens början; eller

c) en kombination av ovan angivna alternativ.

Artikel 7.

Rätten att uppbära ersättning eller understöd kan göras beroende av en karenstid, vars varaktighet och tillämpningsvillkor böra fastställas av den nationella lagstiftningen.

Artikel 8.

Rätten att uppbära ersättning eller understöd kan göras beroende av deltagande i en kurs för yrkes- eller annan undervisning.

Artikel 9.

Rätten att uppbära ersättning eller understöd kan göras beroende av mottagande på villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, av sysselsättning med hjälparbete, anordnat av offentlig myndighet.

Artikel 10.

Den sökande kan för skälig tidrymd frånkännas rätten till ersättning eller understöd, om han vägrar antaga lämplig sysselsättning. Såsom lämplig skall dock icke anses:

a) sysselsättning, vars antagande skulle medföra vistelse i en trakt, där det icke finnes tillgång på lämplig bostad;

b) sysselsättning, för vilken den erbjudna lönen är lägre eller övriga anställningsvillkor sämre:

1) än vad den sökande skäligen kunnat förvänta med hänsyn till de villkor, han i regel erhållit i sitt vanliga yrke och i den trakt, där han i allmänhet varit sysselsatt, eller som han skulle erhållit, om han fortsatt att vara på sådant sätt sysselsatt (då fråga är om sysselsättning, erbjuden i det yrke och i den trakt, där den sökande senast vanligen varit sysselsatt);

2) än den vid tidpunkten i fråga allmänt tillämpade nivån inom det yrke och i den trakt, där sysselsättningen är erbjuden (i alla övriga fall);

c) sysselsättning, som är ledig till följd av arbetsinställelse på grund av arbetstvist;

d) sysselsättning, vars avvisande på annan grund än förut åsyftade med hänsyn tagen till alla omständigheter, därunder inbegripen den sökandes personliga belägenhet, icke kan anses oskäligt.

2. Den sökande kan för skälig tidrymd frånkännas rätten till ersättning eller understöd:

a) om han förlorat sin sysselsättning såsom direkt följd av arbetsinställelse på grund av arbetstvist;

b) om han förlorat sin sysselsättning till följd av eget felande eller om han lämnat den frivilligt utan tillfyllestgörande skäl;

c) om han på bedrägligt sätt sökt erhålla ersättning eller understöd;

d) om han icke för finnande av arbete ställer sig till efterrättelse de anvisningar, som meddelats honom av en byrå för offentlig arbetsförmedling eller annan vederbörande myndighet, eller om vederbörande myndighet finner, att han avhållit sig från eller försummat att begagna sig av skäligt tillfälle att erhålla lämplig sysselsättning.

3. Varje sökande, som, då han lämnat sin sysselsättning, på grund av sitt arbetsavtal av arbetsgivaren mottagit en gottgörelse, som väsentligen motsvarar hans förlust av arbetsförtjänst under en viss tidrymd, kan för denna tidrymd frånkännas rätten till ersättning eller understöd. En av den nationella lagstiftningen föreskriven avskedsersättning må likväl icke anses såsom dylik gottgörelse.

Artikel 11.

Rätten att uppbära ersättning eller understöd kan begränsas att gälla för viss tidrymd, som dock i vanliga fall icke får understiga 156 och i intet fall 78 arbetsdagar för år.

Artikel 12.

1. Utgivandet av ersättning skall icke vara beroende av den sökandes behov.

2. Rätten att uppbära understöd kan göras beroende av ett konstaterande, på sätt som bestämmes av den nationella lagstiftningen, av ett tillstånd av behov för den sökande.

Artikel 13.

1. Ersättning bör betalas kontant, men tilläggsprestationer, avsedda att underlätta den arbetslöses återförande till arbete, kunna utgivas in natura.

2. Understöd må utgivas in natura.

Artikel 14.

Domstolar eller andra behöriga myndigheter skola, i överensstämmelse med den nationella lagstiftningen, upprättas för avgörande av frågor, som väckas genom ansökningar om ersättning eller understöd, gjorda av personer, å vilka denna konvention äger tillämpning.

Artikel 15.

1. Den sökande kan frånkännas rätten till ersättning eller understöd för varje tidrymd, varunder han är bosatt utomlands.

2. Ett särskilt system må upprättas för gränsbor, som ha sitt arbetsställe inom ett land och sitt hemvist inom ett annat.

Artikel 16.

Utlänningar skola äga rätt till ersättningar och understöd under samma villkor som landets egna medborgare. Varje medlem äger likväl förvägra medborgare hos medlem eller i stat, som icke är bunden av denna konvention, likställighet med egna medborgare i fråga om utbetalningar från fonder, till vilka den sökande icke bidragit.

Artikel 17.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och registreras av honom.

Artikel 18.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 19.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 20.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan fem år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom en skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda femårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av fem år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje femårsperiod.

Artikel 21.

Vid utgången av varje tidrymd av fem år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision helt eller delvis.

Artikel 22.

1. I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 20 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 23.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Rekommendation (nr 44) angående arbetslöshetsförsäkring och olika former av hjälp åt arbetslösa.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 4 juni 1934 till sitt adertonde sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående arbetslöshetsförsäkring och olika former av hjälp åt arbetslösa, vilken fråga utgör den andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager denna, den tjugotredje dagen i juni år ettusen niohundra trettiofyra efterföljande rekommendation:

Konferensen,

som antagit ett förslag till konvention, vilken tillförsäkrar ofrivilligt arbetslösa ersättning eller understöd;

och som anser, att detta konventionsförslag angiver de minimivillkor, vilka varje försäkrings- eller hjälpsystem beträffande arbetslöshet måste uppfylla;

och som vidare anser det vara önskvärt att fastslå några allmänna principer, vilka erfarenheten visat vara bäst ägnade att främja en tillfredsställande organisation av arbetslöshetsförsäkring och hjälp åt arbetslösa;

hemställer till varje medlem att taga under övervägande följande principer och regler:

1. I länder, där det icke finnes något system av obligatorisk försäkring mot arbetslöshet, böra åtgärder vidtagas till införande snarast möjligt av ett sådant system.

2. I länder, där ett system av obligatorisk eller frivillig försäkring mot arbetslöshet är verksamt, bör ett kompletterande hjälpsystem upprättas till förmån för personer, som uttömt sin rätt till ersättning samt i vissa fall även för dem, som ännu icke förvärvat sådan rätt; detta system bör vila på annan grund än de vanliga anordningarna för hjälp åt obemedlade.

3. Varje system, som innebär utgivande åt arbetslösa av ersättning eller understöd, bör omfatta icke blott personer, som äro fullständigt arbetslösa, utan även sådana, vilkas arbetslöshet är partiell.

4. a) Försäkrings- och hjälpsystemen beträffande arbetslöshet böra snarast möjligt tillämpas på varje person, som sysselsättes enligt ett arbetsavtal, ävensom på varje person, som sysselsättes enligt ett lärlingsavtal, föreskrivande kontant betalning. I fall då undantag från denna regel synas oundgängliga, böra de begränsas till ett strängt minimum.

b) Förmånstagarna under ifrågavarande system böra omfattas av försäkringen eller tillgodonjuta hjälpen ända till den ålder, då de bliva berättigade att uppbära ålderdomspension.

c) I fall svårigheter skulle möta tillämpningen av de allmänna reglerna för arbetslöshetsförsäkring på en speciell grupp av arbetare, böra särskilda anordningar vidtagas för att möjliggöra försäkring av dessa arbetare. Dessa särskilda anordningar böra bl. a. syfta till att möjliggöra, att man med erforderlig säkerhet skall kunna konstatera förekomsten av arbetslöshet och anpassa ersättningen efter arbetarnas normala arbetsförtjänst.

d) I möjligaste mån och särskilt då tillfredsställande kontrollåtgärder kunna tillämpas, böra särskilda anordningar vidtagas för att i fall av arbetslöshet bringa hjälp åt ekonomiskt svaga, självständiga arbetare.

5. Då det finnes lämpligt fastställa ett avlöningsmaximum till begränsning av försäkringsplikten, böra ej på denna grund uteslutas andra arbetare än sådana, som uppbära en avlöning, som är tillräckligt hög att sätta dem i stånd att själva skydda sig mot risken för arbetslöshet. Det slutliga målet är nämligen att under försäkringen inbegripa alla arbetare, manuella och icke manuella, oavsett deras avlöning.

6. Den väntetid, som medgives i konventionsförslaget, bör ej överskrida 26 veckors användande i en sysselsättning, som täckes av det gällande systemet, eller erläggandet av 26 veckoavgifter eller motsvarande värde under de tolv månader, som föregå sökandet av ersättning, eller alternativt 52 veckors sådan sysselsättning eller erläggandet av 52 veckoavgifter eller motsvarande värde under de tjugofyra månader, som föregå sökandet av ersättning.

7. Den tidrymd, varunder ersättning enligt den nationella lagstiftningen skall utgivas, bör vara så lång, som systemets soliditet medgiver, och varje

ansträngning bör göras att utgiva understöd, så länge sökanden har behov därav.

8. Med förbehåll för vad som rörande partiellt arbetslösa föreskrives i konventionsförslagets artiklar 3 och 7 samt i denna rekommendations moment 3, bör den karenstid, som konventionsförslaget medgiver, icke överskrida åtta dagar för varje arbetslöshetsperiod.

9. Då det gäller att avgöra, huruvida en åt en sökande erbjuden sysselsättinom annat yrke, än det han förut utövat, utgör en »lämplig sysselsättning», vars avvisande kan för honom medföra av konventionen medgiven diskvalificering, böra beaktas vederbörandes tjänstetid inom föregående sysselsättning, hans utsikter att där åter finna arbete, hans yrkesutbildning och hans lämplighet för det föreslagna arbetet.

10. Frånkännande av rätten till ersättning eller understöd i fall av förlust av sysselsättning till följd av arbetsinställelse på grund av arbetstvist bör icke tillämpas i andra fall, än där sökanden är direkt intresserad i tvisten, och bör denna verkan alltid upphöra, när arbetsinställelsen upphör.

11. a) Skyldighet att deltaga i en kurs för yrkes- eller annan undervisning, av vars fullgörande konventionen medgiver att rätten till ersättning eller understöd göres beroende, bör icke åläggas i andra fall, än då den arbetslöse därav bör kunna draga fördel i fysiskt eller psykiskt avseende eller med hänsyn till sin yrkes- eller allmänna duglighet.

b) Då skyldighet ålägges arbetslös att antaga sysselsättning med hjälparbete, böra beaktas den arbetslöses ålder, hälsotillstånd och förut utövade yrke ävensom hans lämplighet för arbetet i fråga.

c) Såsom hjälparbeten må endast anses arbeten av exceptionell och övergående natur, vilka anordnas av offentlig myndighet med anlitande av medel, som särskilt anslagits till understöd åt arbetslösa.

12. En del av de medel, som anslagits till arbetslöshetsunderstöd, bör kunna användas till att underlätta de arbetslösas återförande i arbete, t. ex. genom yrkes- eller annan undervisning eller bestridande av kostnaderna för transport av arbetslösa, som finna sysselsättning i annan trakt, än där de äro bosatta.

13. Försäkringskassornas finansiella ställning bör periodiskt undersökas av vederbörande myndighet till säkerställande såvitt möjligt av deras soliditet och jämvikten mellan deras utgifter och inkomster. Systemets finansiella organisation bör såvitt möjligt vara sådan, att systemet är i stånd att uthärda övergående växlingar i sysselsättningens omfattning utan förändring av systemets tillämpningsvillkor.

14. En krisfond bör upprättas till säkerställande under tider av särskilt svår arbetslöshet av utgivandet av de ersättningar eller understöd, som föreskrivas i den nationella lagstiftningen.

15. Åtgärder böra vidtagas för att bereda representanter för avgiftsbetalarna delaktighet i försäkringssystemens förvaltning.

16. Lika behandling bör i förekommande fall tillämpas icke blott beträffande medborgare i medlemsstater, bundna av konventionen, utan jämväl i avseende å medborgare i medlemsstater eller andra stater, som utan att ha ratificerat konventionen, effektivt tillämpa dess bestämmelser.

17. Staterna böra genom ömsesidiga överenskommelser med sina grannstater reglera de villkor, under vilka ersättningar och understöd skola utgivas till sådana arbetslösa i gränstrakter, som ha sitt hemvist inom ett land och sitt arbetsställe inom ett annat.